

Beretrung 1984

Det var med sorg, at jeg og bestyrelsens øvrige medlemmer sidste år og med kort tids mellemrum erfarede, at to af Houborg Plantages tidligere formænd og mangeårige bestyrelsesmedlemmer

Inger Marie Monsen

og

Peder Skjøde

var afgået ved døden.

Jeg ved om dem begge, at de var meget interesseret i Houborg Plantage og hele dens drift, og gennem deres arbejde i bestyrelsen og som formænd for selskabet har de hver for sig ydet et væsentligt bidrag til og haft en væsentlig andel i Houborg Plantages udvikling.

Det skylder vi dem megen tak for.

Jeg vil gerne bede forsamlingen rejse sig og sammen med mig mindes

Inger Marie Monsen

og

Peder Skjøde

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

Som 1982 og 1983 blev også året 1984 et oprydningens år for Houborg Plantage, efter at plantagen på ny i 1984 blev udsat for et stormfald.

Disse stormfald medfører hver gang et væsentligt indgreb i plantagens drift, og denne gang - som vi også har set det tidligere - gik det især ud over de ældste rødgranafdelinger nord for skovfogedboligen, hvor vi har noget af vort bedste tømmertræ stående. Det træ, hvoraf overskuddet efter hugstplanen i endnu en række år fremover skulle være kommet.

Det var nu ønskeligt - ikke mindst fordi vi gerne ønsker selv at kunne bestemme, hvor hurtigt indenfor de kommende år, det endnu resterende træ i de stormfaldsramte områder skal skoves - at vi i en række år kunne blive fri for disse årlige stormfald, som besværliggør en planlægning og er ødelæggende for driften.

Økonomisk blev året 1984 et tilfredsstillende år for plantagen, selvom inflationen fortsat har sat sit præg på udgiftssiden.

Det regnskabsmæssige overskud på 658.724 kr. er lidt større end sidste års overskud.

Et overskud af denne størrelse har imidlertid ikke været tilsigtet og skyldes først og fremmest den større hugst, som stormfaldet medførte, og som har kunnet afsættes til højere priser end i 1983.

Hvis ellers vi slipper for stormfald, må vi i de kommende år påregne en væsentlig lavere hugst end hidtil, hvilket helt naturligt vil medføre et mere normalt og dermed væsentligt mindre overskud, end vi har kendt i de senere år.

Med baggrund deri og i, at de ældste rødgranbevoksninger indenfor en kortere periode vil være skovet og derefter ikke længere kan bidrage med de væsentlige indtægter til plantagens drift, som de hidtil har gjort, har man i de senere år søgt at konsolidere selskabet, så man er vel forberedt til de mindre hugstmuligheder.

Det er også baggrunden for, at bestyrelsen har besluttet at foreslå det regnskabsmæssige overskud for året 1984 fordelt med

200.000 kr. til ekstra reservefond,
220.000 kr. til dispositionsfond,
80.000 kr. til aktieudbytte,

medens restbeløbet 158.724 kr. overføres til næste år.

En af de indtægter, der i de kommende år også gerne skulle være med til at erstatte de med en mindre hugst faldende driftsindtægter, er udlejen af jagten i Houborg Plantage.

Som jeg oplyste sidste år, har vi med vor mangeårige jagtlejere indgået en ny aftale gældende for en 3-årig periode fra og med den 1. april 1984.

Den samlede årlige indtægt af jagtudlejen i Houborg Plantage, efter fradrag af vor del af de dokumenterede udgifter til vildtplejen, andrager ca. 70.000 kr. Et ikke uvæsentligt beløb, der i 1984 har medvirket til det ret store driftsoverskud.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi er glade for fortsat at have Jagtselskabet som lejere af jagten i Houborg Plantage.

Efter min opfattelse er de jægere i dette ords bedste betydning, og overfor plantagen og dens drift udviser de til enhver tid det hensyn, vi kan kræve.

Jeg har for kort tid siden modtaget deres jagtrapport for 1984, og for de, som det måtte interessere, kan jeg oplyse, at jagtudbyttet i 1984 blev:

2 stk. kronvildt,
13 stk. råvildt,
1 stk. ræv,
17 stk. harer,
1 stk. and.

I alt 34 stk. vildt.

5.

Gennem de senere år og ikke mindst i 1984 har der i dagspressen, i fagskrifterne og i fjernsynet været en række indlæg og indslag om den såkaldte sure regn og dens indvirken på skovene.

Det kan ikke undgå at gøre indtryk, når f.eks. den tyske landbrugsminister oplyser, at ca. halvdelen af Vesttysklands skovareal på 7,4 millioner hektarer enten er kvalt af forurening eller er sygdomsramt som følge af skadelige stoffer i luften.

Det kan heller ikke undgå at gøre indtryk, når dagspressen med store typer skaber overskrifter som "SKOVEN KVÆLES" eller "FØRST DØR SKOVEN - SIDEN MENNESKET".

Om rigtigheden af de pessimistiske oplysninger og de slagordsagtige overskrifter er der - og ikke med urette - rejst tvivl. Og mange af indlæggene og af indslagene om skovdøden på grund af den sure regn synes umiddelbart at være fremført på for let et grundlag.

I Houborg Plantage har vi hidtil ikke bemærket os skader, der med rimelighed kan tilskrives den sure regn.

Skal vi imidlertid have en virkelig sikkerhed for, på hvilken måde den såkaldte sure regn, der er målbar, indvirker på skovene, må der en tilbundsående undersøgelse til.

En sådan undersøgelse foreligger endnu ikke, men er så vidt jeg har forstået i gang i Vesttyskland.

Hos os må vi derfor foreløbig støtte os til en rapport udarbejdet af Skovstyrelsen, som for statsskovenes vedkommende konstaterer, at danske skoves tilstand ikke er så dårlig, som skovenes tilstand i Mellemeuropa.

6.

Men selv om der ikke er sket katastrofale forringelser i skovenes tilstand i Danmark, er der dog på nogle få procent af statsskovarealet kortlagt skader, der kan henføres til de kendte årsager: Tørke- og kuldeperioder samt store storme, der bl.a. har medført indblæsning af saltstøv fra Nordsøen.

Dette er imidlertid en ganske anden sag. Og sådanne periodiske skader har aldrig været undtagelsen, men altid reglen.

Det er efterhånden blevet en tradition, at bestyrelsens beretning opdeles i to dele, dels i en kort formandsberetning og dels i en fyldigere teknisk beretning, der aflægges af skovrideren på bestyrelsens vegne.

Jeg skal ikke i år bryde denne sædvane. Men forinden jeg overlader ordet til skovrider Oppermann for aflæggelse af den tekniske beretning, finder jeg anledning til at rette et par ord til de mange, jeg eller bestyrelsens øvrige medlemmer har haft kontakt med i det forløbne år.

Vi er fra bestyrelsens side glade for den interesse, aktionærerne viser for Houborg Plantage, og for det gode samarbejde vi udadtil har til naboplanta-
gerne og de mange andre, vi har kontakt med.

Der skal også herfra lyde en tak til skovrider Oppermann, skovfoged Herskind og til arbejderne i plantagen for godt udført arbejde i det forløbne år til gavn for Houborg Plantage.

Og selv vil jeg gerne runde disse ord af med en tak til bestyrelsens medlemmer og til revisorerne for et godt samarbejde i det forløbne år.



A/S HOVBORG PLANTAGE - BERETNING FOR 1984.

En væsentlig del af aktiviteterne i Hovborg plantage har i det forløbne år igen været præget af oprydning efter stormfald. -

Stormen den 13.-14. januar 1984 udhulede yderligere de gl. rødgran afdelinger nord for skovfogedboligen, hvor stormfaldet er opgjort til: 4.687 m³, d.v.s. stort set den samme mængde som faldt i jan.stormen 83.

På grund af den milde vinter kunne oparbejdningen påbegyndes med det samme og var stort set afsluttet inden sommerferien. - Afsætningen er gået uden problemer, idet de sidste års storme har reduceret plantagernes forråd af gl. gran så meget, at tømmertræ er blevet en mangelvare. -

Plantagens samlede hugst blev på ialt: 5.124 m³. - Planhugsten iflg. driftplanen er ansat til: 2.643 m³.

77 % (3.942 m³) blev aflagt som tømmer og imprægneringsmaster, 17 % (905 m³) som spånpladetræ, og 6 % (276 m³) som kasetræ. På grund af et færre antal knækkede træer i forbindelse med stormfaldet er tømmerprocenten en smule højere end i 1983 !

Endvidere er der skovet og solgt: 1339 stk. juletræer og 5.890 kg rødgran-grønt og 11.850 kg bjergfyrgrønt, hovedsagelig skovet og klippet af køber. - Der er hos Statens tilsynsførende med de private skove indhentet den fornødne stormfaldsattest som dokumentation for stormfaldets størrelse overfor skattemyndighederne i forbindelse med fritagelse for beskatning af 1/2-delen af merhugstindtægten fra stormfaldet. -

Endvidere har der fundet nedsættelse af ejendomsværdien sted med: 2.520.000 kr. som flg. af 1983 og 84-stormfaldene.

Samtlige stormfaldsarealer fra jan. 84 er gentilplantet i efteråret 1984. - Stormfaldsarealerne udgjorde ialt: 20,7 ha., der hovedsagelig er gentilplantet med rødgran, proveniens: Stilde F 386 a og Westerhof. - Der er anvendt ialt ca. 73.000 planter, og der er til det forberedende jordarbejde anvendt Hedeselskabets plantningssystem for at gøre kulturstarten så sikker som muligt. - Den samlede gentilplantningsomkostning pr. ha. har ligget på ca. 13.000 kr/ha. - Ud over stormfaldsarealerne har der fundet gentilplantning sted i Risbøl Sande (afd. 41), hvor ialt 2,9 ha. gl. bjergfyr er lys-

side 2.

stillet og underplantet med Omorikagran (6.700 stk. 2/2 Langdalen og Serbien). - Det er tanken efterhånden at konvertere en del af den gl. bjergfyre i dette område til Omorikagran. -

Det samlede planteforbrug i 1984 har incl. efterbedringsarbejder (1225 planter) andraget: 84.150 planter. -

Det samlede fladefald i forbindelse med stormene i nov. 81 - jan/febr. 83 og jan. 84 har ialt omfattet ca. 40 ha. - der alle er gentilplantet. - Som nævnt indledningsvis påvirkede årets stormfald ikke markedssituationen væsentligt og afsætningen er gået tilfredsstillende. -

De begyndende prisstigninger i 1983, der var nødvendige, hvis skovbruget indenfor et rimeligt tidsrum igen skulle opnå et tilfredsstillende prisniveau for råtræ, fortsatte således med en kraftigere stigningstakt i 1984. - Regeringens faste valutapolitik og rentefaldet samt de større savværkers erkendelse af at den fremtidige mangel på tømmer måtte udmynte sig i en positiv holdning til skovenes ønsker, resulterede i prisforhandlinger allerede i slutningen af marts md. mellem Danske skoves handelsudvalg og Danske Træindustrier, - og med en prisstigning, gældende fra 1. april 84 på 15,3 % i vejet gennemsnit.

Forhandlingsresultatet bekræftede De danske savværkers gode afsætning for savskåret træ, primært til hjemmemarkedet, hvor Danmark, i modsætning til de øvrige europæiske lande, har en ret høj byggeaktivitet. -

Fra 1982 og frem har den hjemlige byggeaktivitet således været jævnt stigende, både indenfor boligbyggeriet (ca. 44 % i perioden) og indenfor erhvervsbyggeriet. -

Eksporten af savskåret træ har derimod indskrænket sig til kun at omfatte det nordtyske marked, og for de større dimensioners vedkommende, England. - Tømmerpriserne blev genforhandlet 4. sept. 1984 og på baggrund af de kraftige prisstigninger på cellulosetræ og gavntre iøvrigt, fik den mindste tømmerdimension en stigning på: 25 kr/m³. - Samtidig fik mastepriserne en tiltrængt forhøjelse (14. sept. 84.)

Plantagens tømmerproduktion afsættes til Hovborg savværk, Roust savværk, Ribe emballage og såvidt angår produktionen af master til Grindsted imprægneringsanstalt. - Disse aftageres varierende krav til dimension og kvalitet har passet udmærket til plantagens udbud. - Hovborg og Roust savværker har været aftagere til de gode tømmerkvaliteter, medens Ribe Emballage, der primært producerer paller o.l., har aftaget de ringere tømmerkvaliteter. - Denne bredde i aftagerkredsen har betydet, at stormfaldet har kunnet afvikles i et passende hurtigt tempo, og dermed undgå en egentlig værdiforringelse af tømmeret som flg. af barkbilleangreb eller forskellige former for lagerskader (rødt indløb). - En hurtig borttransport af det oparbejdede træ

side 3.

fra skoven har, som tidligere fremhævet også betydning for risikoen for opformering af barkbiller i svækkede bevoksningsrande o. lign. og en medvirkende årsag til, at barkbillernes hærgen i 2. halvår af 1984 ikke blev så kraftig som forventet, er uden tvivl, at stormfaldet incl. svækkede træer i kanterne blev skovet og fjernet i et hurtigt tempo. -

Plantagens produktion af spånpladet på ialt: 1294 Rm er solgt dels til Engesvang spånpladefabrik, hvortil plantagen har leveringsret (aktionær- og obligationshaver) og for de bedre kvaliteters vedkommende til Hedeselskabets handelskontor i Viborg. -

Leveringsretten til Engesvang spånpladefabrik har i det forløbne år svinget mellem 10 og 14 Rm pr. 1.000 kr's obligation svarende til en årlig leveringsret til Hovborg plantage på ca.: 950 Rm.

I sidste halvdel af 1983 begyndte konjunkturerne for spånpladet at vende og de hjemlige spånpladeindustrier øgede salget væsentligt. - Dette resulterede i en markant prisforhøjelse i okt. md. 83 (til 121 kr/rm, 3 m rødgran), der i marts, aug. og dec. 84, blev fulgt op af yderligere prisstigninger, således at prisen ved årsskiftet 84/85 lå på ca. 175 kr/rm for 3 m rødgran. -

Den europæiske celluloseindustri muligheder for at gennemføre tilsvarende store prisstigninger skyldes en 10 uger lang strejke indenfor den Canadiske celluloseindustri i begyndelsen af 1984, der resulterede i mangel på cellulose og sammen med US-dollarens stigning bevirkede, at celluloseindustriernes indtjening mangedobledes. - Den svenske træindustri har eks.vis i 1984 haft den største indtjening i de sidste 30 år! -

Nu er billedet imidlertid atter vendt. Canadierne har generobret det tabte marked, priserne på cellulosemarkedet er brudt sammen, svenskerne har besluttet at gennemføre 2 - 3 ugers produktionsstop for at undgå overfyldning af færdigvarelagrene, med yderligere prisfald til følge, og den hjemlige spånpladeindustri har besluttet at reducere råtræpriserne pr. 1. april 85 med ca. 10 %.

Kassetræprisen har været forhandlet to gange i det forløbne år. . Pr. 1. juli 1984 blev prisen forhøjet med 30 kr/rm, og den 4. sept. 84 med yderligere 5 kr/rm, således at prisen på 1 m kassetræ 12/35 cm top, ved årsskiftet lå på: 210 kr/rm. - Det har til tider været vanskeligt at tilfreds-

side 4.

stille efterspørgslen. -

Juletræsælget er næsten halveret i forhold til sidste år og skyldes, at vi er inde i en periode, hvor mulighederne for at udtage juletræer i de lidt ældre kulturer er udtømte, medens træerne i de senere års nykulturer endnu er for små ! - Hugsten har udelukkende omfattet rødgran-juletræer ialt: 1339 stk. og der er opnået en gennemsnitlig nettoppris på ca. 11,60 kr/stk.

Salg af pyntegrønt har omfattet bjergfyr - 11.850 kg - klippet i plantagens vestlige og nordlige afdelinger (43, 37 m.fl.) og rødgran 5.890 kg - klippet i afd. 12 og 21. - Den totale mængde er solgt som selvklip - bjergfyrgrønt til 0,35 kr/kg og rødgran til 0,30 kr/kg.

Arbejdet i plantagen har således igen i 84 været koncentreret om oparbejdning af stormfald - hugst af udgået træ i svækkede bevoksningsrande, samt gentilplantning af stormfaldsarealerne. - Det er derfor begrænset, hvad vi har kunnet ofre af tid på bevoksningspleje og 1. gangs gennemhugning i plantagens unge bevoksninger - dog er afd. 16 og 17 blevet hugget igennem - men heldigvis har vi været forskånet for stormfald i indeværende år, så vi nu kan hellige os den nødvendige stamtaldsreduktion i plantagens unge bevoksninger ! -

I plantagens budget for 1985 er regnet med en halvering af netto overskuddet i forhold til 1984-resultatet. - Dette må ses som en naturlig konsekvens af en reduceret tømmerhugst til fordel for en øget hugst af cellulosetræ og stigende udgifter til bevoksningspleje m.m. -

Med et forventet, mindre udbud af tømmer på landsplan i de kommende år, vil konkurrencen om råtræet blive skærpet og virke stimulerende på prisniveauet. I konsekvens heraf, og på baggrund af, at Hedeselskabets skovbrugsafdeling står som formidler af 1/5 af landets samlede nåletræshugst, en situation som kan sammenlignes med de store producenter i landbruget, som normalt opnår bedre priser for deres produkter end de mindre producenter, har Hedeselskabet i det forløbne år gennemført en ny politik for selskabets handel med råtræ. - Man har fra selskabets side ment at nogle af de fordele som man kan tilbyde sine råtræaftagere, såsom leveringssikkerhed, månedlige eller kvartalsvise leveringsplaner m.m. burde udmyntes i en merpris i forhold til de vejledende priser. -

Denne nye handelspolitik har resulteret i, at der omkring årsskiftet 84/85 er indgået leveringsaftaler med en lang række danske træindustrier, og heriblandt også de industrier, der aftager træ fra Hovborg plantage og som for 1985 resulterer i, at der udbetales en merpris på 2 % af gavntræsalget til de skove og plantager, der enten har et fast forvaltningsforhold til Hedeselskabet eller sælger alt sit råtræ gennem Hedeselskabet. - Brændeeffekter og spånpladetræ er i første omgang holdt udenfor ordningen. - En merpris på 2 % lyder måske ikke af så meget, men for hele Hedeselskabets administrationsområde vil det for 1985 løbe op i ca. 2 mill. kr.

Klimamæssigt har 1984 været præget af januar stormen (13/14 januar), af et køligt og tørt forår, efterfulgt af et kraftigt nedbørsoverskud i juni måned, hvorefter eftersommeren blev tør og varm, for endelig at slutte med et vådt og usædvanligt mildt efterår. -

Først i sidste halvdel af december måned kom temperaturen noget under frysepunktet, hvorefter der i begyndelsen af januar 85 kom et betydeligt temperaturfald med nattemperaturer ned til -24° C. ved nogle målestationer. - Den samlede årsnedbør i Slauggård plgt., der er den nærmeste meteorologiske station, lå på: 893 mm.

Ud over januar stormen, havde vi også et kraftigt blæsevejr omkring Sct. Hans (23.-24. juni 84), der ikke anrettede egentlige stormfaldsskader, men mange plantageudkanter og ubeskyttede bevoksningsskænter blev kraftigt rødfarvede, som følge af saltnedslag. - Eks.vis målttes den 24. juni: 35 mikrogram natriumklorid pr. m^3 i luften i Esbjerg området, hvor årsmiddel ligger omkring 5 - 10 mikrogram !

Skader af denne karakter har været registreret og omtalt i litteraturen i mere end 100 år. - De er af begrænset omfang og må således ikke forveksles med det meget omtalte begreb "skovdød".

Et andet spørgsmål er, om saltet, sammen med luftforurenende svovl- og kvælstofforbindelser, på langt sigt kan skade navnlig de basefattige, vestjydske plantagejorder, og fremkalde vækstnedgang eller desideret trædød. - Flere hjemlige forsøgsinstitutioner har på baggrund af de alarmerende oplysninger fra bl.a. tyske skovbrug, taget spørgsmålet op til nærmere vurdering !

Efter det milde efterår i 1983 var barkbilleangrebene ret omfattende i første 1/2-del af 1984 i de mange stormfaldsramte bevoksninger. - Derimod synes det kølige og tørre efterår at have lagt en dæmper på udviklingen af de efterfølgende barkbillegenerationer, således at angrebsaktiviteten i årets 2. halvdel blev mindre end forventet. - Som tidligere fremhævet har det i denne forbindelse naturligvis også været afgørende, at der er sket en hurtig oparbejdning og borttransport fra skoven, af de angrebne træer. - Endelig kan man håbe, at de meget lave temperaturer, vi havde i januar i år, har taget livet af ganske mange barkbiller. -

Pr. 1. oktober 1984 trådte forbuddet mod brug af D.D.T. i skovbruget i kraft og det har givet os problemer, idet vi hidtil har brugt dette middel i vandig opløsning, som beskyttelse af nåletræsplanter mod angreb af den store brune snudebille (*Hylobius Abictis*). -

D.D.T. er ud fra et arbejdshygiejnisk synspunkt et yderst fredsommeligt stof, hvorimod de 2 midler, der for øjeblikket er godkendt til afløsning af D.D.T. i snudebillebekæmpelsen - Sumicidin og Ambush - begge Pyrethrum forbindelser, er kraftigt allergifremkaldende og har i den forløbne plantningssæson givet betydelige gener i form af irritation af hud og slimhinder. Planteskolerne har som følge heraf indstillet dypningen af planter i disse midler. - Det mest brugbare alternativ er for øjeblikket sprøjtning med rygsprøjte af den enkelte plante, samtidig med, at der bruges det fornødne sikkerhedsudstyr (gummihandsker, regnbukser). - Resultatet af forbuddet mod brugen af D.D.T. er en væsentlig dyrere snudebillebekæmpelse (nu 20 øre/plante), men sammenlignet med ubehandlede kulturer, hvor 40 - 50 % af planterne går ud på grund af snudebillegnav og må erstattes af nye, som måske også bliver angrebet, er det stadig en nødvendig og økonomisk forsvarlig sikkerhedsforanstaltning !

Plantagens traktor har i 1984 indtjent ialt: 296.853,39 kr. hvoraf 151.512,68 kr. eller 51 % hidrører fra arbejdsopgaver i Hovborg plantage, den resterende del af indtægten er fremkommet ved løsning af arbejdsopgaver i andre plantager i området. - Af det totale timeforbrug på 1554 timer er ca. 1/2 del anvendt på udslæbning af tømmer. - Resten af tiden er anvendt til pløjning af brandlinier, istandsættelse af skovveje, og rydning af kulturarealer for kvas. -

side 7.

Traktoren har ialt udslæbt 6.982 m³ tømmer, svarende til en præstation på: 7,94 m³/t.

Den samlede udgift til førerløn, drivmidler og reparation, samt administration, har ialt andraget: 241.975,37 kr., d.v.s. at driftsoverskuddet, inden afskrivninger, har andraget ca.: 54.878,02 kr.

Der er ikke investeret i nyt materiel i det forløbne år. -

Til vedligeholdelse af skovens huse er ialt brugt: 23.832 kr. og den samlede husleje har indbragt: 25.664 kr.

Af de vigtigste udgiftsposter kan nævnes:

Opmuring og inddækning af ny skorsten på skovfogedboligen (10.643 kr.) samt udskiftning af hydrofor (1604 kr). - udskiftning af ekspansionsbeholder (3.300 kr) i "Det gule hus" samt udskiftning af cirkulationspumpe (1061 kr) og endelig er skovarbejderboligen "1915" kalket udvendig (1936 kr.).

Til slut skal der rettes en tak til skovfoged J. Herskind og plantagens skovarbejdere, fordi det for tredje år i træk er lykkedes at få oparbejdet et omfattende stormfald uden tab for plantagen og i takt med oprydningen at få gentilplantet de mange hektar.

1. maj 1985 .

L. Oppermann
skovrider